

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hāt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisli se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Iz dež. zbora v Gradci.

Zadnje seje dež. zbora v Gradci so bile v preteklem tednu bolj zanimive, kakor druge poprej. Dež. glavar je v seji dne 19. novembra naznanil zboru, da je dobil pismo, ki ga ne zna ni on, ni kateri zapisnikar brati. Pooblaščeni tolmač, prof. Hubad, še mu je le razodel, kaj da pomeni pismo — slov. interpelacija je poslanca dr. Dečko do c. kr. namestnika. Na to poslanec dr. Dečko prebere interpelacijo v slov. jeziku, poslanec Proboscht pa nje nemško prestavo. Dr. Dečko upraša v njej ces. namestnika, ali mu je znano, da se od večih c. kr. okr. glavarstev ne odgovarja na slov. prošnje in sploh ne posluje slovenski in če ga je volja to razvado opraviti.

Čudno je to, da se pri napravi, ki je iz in za ljudstvo, za vse, torej tudi za slovensko ljudstvo — v dež. zboru more prigoditi kaj takega t. j. da ne zna izmed vseh, kar jih stoji na čelu dež. zbora, nihče brati slovenski. Iz tega se vidi lahko, kaj da velja slov. ljudstvo pri tej gospôdi, kjer gre za pravice, drugače pa je že pri dolžnostih. Zatem se je vzprejel predlog poslanca Fürsta, naj se pregleda zemljišni davek in prevdarek za-nj. Enako so vzprejeli predlog obč. odseka, naj se sme brez legalizovanja vpisati v zemljišno knjigo dolg ali pravica, ki ne preseže 100 gld. — Precej napeta je bila potem razprava o poročilu dež. odbora gledé na obč. in okr. posle dežele. Poslanec dr. Sernee je grajal to poročilo z ozirom na južnoštajarsko hranilnico, istotako poslanec dr. Dečko, dež. odbor je zagovarjal poslanec baron Berg jako mlačno, ces. namestnik baron Kübeck pa je povdarjal, da obstoji južnoštajarska hranilnica na podlagi postave.

Naj se opusté lovske karte brez plačila, za to je predlagal grof Kotulinsky posebno postavo, pa mu ni obveljalo, ampak se je naročilo, naj še celo stvar dež. odbor na novo prevdarja. Vzprejeli so na to predlog, da si na-

zvame dežela komisarja za vinarstvo in če treba še tudi trsovnikarjev. O deželni višji realki v Gradci in višji gimnaziji v Ljubnem ni bilo pritožbe, pač pa o dež. nižji gimnaziji na Ptuji. Poslanec dr. Jurtela in M. Vošnjak sta razodela občeno nezadovoljnost slov. ljudstva zoper tamošnjega ravnatelja, vendar pa je še imel poslanec dr. Starkel srca, da ga je zagovarjal in izrekel željo, naj ostane tudi naprej ta šola na dež. stroške, češ, da ostane tako — nemška.

Pri obravnavi stroškov gledé na ljudske šole se nemški konservativci podajo iz deželne hiše, slov. poslanci pa ostanejo ter razodejo želje svojih volilcev prav možato, izlasti gg. dr. Lipold in dr. Dečko, oba sta zoper dež. odbor, ki gleda le na to, da se v šolah nemčuri, manj pa mu je mar za pravo napredovanje. Brž, ko dobimo zapisnik, objavimo nju govor po njem na tanko, kolikor mogoče do besede.

V seji dne 20. novembra omenja poslanec Robič nekaterih neprilicnosti pri železnici in njenem redu ter predlaga, naj dež. odbor dela na to, da pripravi železnica zvezo vlakov v Mariboru tako, da bode bolj po volji prebivalcev. Poslanec M. Vošnjak je na to govoril o potrebi kmetijskih zbornic, enacih tem, ki že živé za trgovino. — Za šole plačuje dežela 1.313.800 fl., teh odpade na ljudske šole 910.546 fl. V tej seji ni bilo posebno živo, bolj pa je bilo potlej v seji dne 21. novembra. Ces. namestnik baron Kübeck je odgovoril na interpelacijo dr. Dečko gledé na slov. uradovanje pri c. kr. okr. glavarstvih. Kolikor je njemu znano, odpisuje se pri teh uradih po navadi vselej v redu, t. j. slovenski na slovenske uloge; ako pa se to ne izgodi vselej, hoče za naprej skrbeti, da se izgodi to vselej v redu. Gledé na žalostni dogodek v Rožnem dolu pri Mali nedelji pa misli g. ces. namestnik, da ga ni c. kr. okr. glavarstvo kriyo, ampak drugi uzroki, najbolj nemirna kri vnetih mladeničev. Gledé na nemške pridige pri Šentilji v slov. goricah pa pravi baron Kübeck, da to ne spada v njegovo pod-

ročje, sicer pa je to že preč. knezoškofijstvo odredilo, ne da bi bilo čakalo še le na interpelacijo dr. Starkelna. Tu jo je torej g. doktor staknil in brž bode poslej pustil reči, ki ne skrbé ne njega ne — „barona“ Pistorja, nju vsaki je v tem pravi „nepriprav“.

O stavljenji novih železnica sta govorila poslanec dr. Kokoschinegg in M. Vošnjak za to, da se stavi brž ko brž železnica iz Celja skozi Velenje do Sp. Dravberka, če ne gre drugače, na podlagi postave z dne 11. februarija 1890. Blizo enako se sklene gledé na železnico iz Poličan v Konjice. Zatem je prišel na vrsto predlog poslanca Jermana, naj se prenapredi upravlilni red zborna v nekaterih rečéh in mu je predlog tudi obveljal, tokrat nekaj na korist slov. poslancem.

H koncu te seje še poroča posl. Sutter o dež. sadjarski in vinarski šoli v Mariboru in je pri tem poslanec M. Vošnjak grajal deželni odbor, da je nastavljal na tej šoli učitelja, ki ne zna jezika večine svojih učencev. V redu to pač ni, toda kaj skrbi to nemško gospódo v Gradci! Če ni vse nemško, hej, kako vam je v nevarnosti država!

Družba sv. Cirila in Metoda.

(Dalje.)

Govoreč o svojih knjigah ne smemo zamolčati neljube zadeve, ki jo je nevednost ali pa zlobnost podtaknila naši družbi. V uradnih odlokih visokih c. kr. deželnih šolskih svetov se namreč nahaja kot od vis. c. kr. ministerstva za uk prepovedana knjižica, ki se naj izloči iz šolskih knjižnic, tudi „Tisočletnica Metodova“ kot izdana po naši družbi. Sam Bog si ga vedi, kako je to nastalo, ker brošura ima na svojem čelu naznanjeno, kdo jo je spisal in kdo jo izdal — izšla pa je še, predno je bila ustanovljena naša družba. Istotako pa je tudi vis. c. kr. deželni šolski svet koroški prepovedal sploh vse spise, ki jih izdaja naša družba, torej tudi „Životopisa Nj. Veličanstva presvetlega cesarja in njegovega praočeta Rudolfa Habsburškega“. V očigled temu je moralo vodstvo v spoštljivi spomenici vso zadevo pojasniti Nj. prevzvišenosti g. ministru za uk in bogočastje, katero je osebno blagovolil izročiti državni poslanec kanonik K. Klun. Slavna skupščina, lahko si mislite, odkod vse to izvira in s kakimi težočami se ima boriti vodstvo, da družba ne pride v zadrege. — Kdor take spise, kakoršne je vodstvo izdalo, smatra za nevarne slovenski mladini — on, če sicer razume slovensko — čitajoč noče razumevati slovenskih teženj, in če je rojen Slovenec — smelo trdimo — da ni več pravi Slovenec.

Mnogo podružnic je že več let zaporedoma prosilo podobe družbinih zavetnikov sv. Cirila

in Metoda, katere bi se delile o zborovanjih družbenikov in o raznih šolskih svečanostih mladini. Druge zopet so prosile primernih vsprejemnic za svoje člane, na katerih je razvidno, kedaj je kdo pristopil in kake vrste član da je.

V začetku smo kupovali nekake podobice, srednje umetniške cene, ter jih pošiljali dotičnim podružnicam, ker lastne bi dokaj stale. A slednjič se je vodstvo odločilo za vse družbenike napraviti podobice-vsprejemnice, tako, da je na prvi strani slika sv. bratov, na drugih pa molitev k našima apostoloma, izvleček pravil in prostor za vpis dotičnega člana. V teh dneh bi morale biti gotove pri češki tvrdki A. L. Koppe v Pragi. Teh vsprejemnic poslalo se bode podružnicam toliko, kolikor imajo članov, in kolikor jih bodo še potlej želele. Upati je, da se na ta način pospeši pristop novih članov in povišajo družbinski prispevki.

Neizprosna smrt zasekava britke rane, kakor slovenstvu sploh, tako posebej tudi naši družbi. Podpredsednika naše Žužemberške podružnice, župnika Ign. Vrančiča je pokosila smrt komaj da se je preselil na svoj novi dom v Kolovrat. Tajnika braslovške podružnice, Ivana Gabrščaka, iztrgala je prezgodaj iz srede delavnih rodoljubov. Občečislani Štefan Lapajne, podružnični prvomestnik in mestni župan v Idriji, čegar občina kot edina se nahaja med pokrovitelji naše družbe, preselil se je v večnost. V časih še le smrt odkrije, kako gorko da je kdo ljubil svoj narod, akopram ni stal iz raznih vzrokov kot burni bojevnik v prvi vrsti odličnih mož. Tak je bil dr. Lovro Čuček, c. in kr. polkovni zdravnik v pokoji, ki je preminol v Selnici ob Muri ob meji slovenske zemlje. V svoji oporoki je volil — proti izplačilu nekaterih legatov vso zapuščino družbi sv. Cirila in Metoda, kar je pa slavno c. kr. okrajno sodišče v Mariboru na levem Dr. br. naznanilo vodstvu z dopisom dd. 14. junija 1890. št. 8449. Da se čem prej dožene vsa obravnava, pooblastilo je vodstvo kot družbinega zastopnika notarja dr. Frana Radaja v Mariboru in kot nadzornika pohištva ter posestva župnika Matija Kelemina v Št. Ilju. Obravnava še ni končana, torej ne moremo obvestiti slavno skupščino o konečnem rezultatu. Istotako je mestno-deleg. sodišče v Gradcu dne 10. junija 1890, št. 14.560, javilo, da je družbi zapustil kapelan Ivan Tikvič v Wundschuh-u 100 gld. Pokrovitelj Fran Kotnik, veleposestnik z Vrda pri Vrhniki, spomnil se je še v smrtni bolezni naše družbe ter jej, kakor je c. kr. deželno sodišče Ljubljansko dne 30. avgusta 1890, št. 6614, javilo, volil 500 gld. — Prvomestnik Konjiške podružnice dr. Dragotin Prus, preminol je v najlepših letih.

Da se kot kristjani oddolžimo tem in drugim nenaštetim že zamrlim rodoljubom, sklenilo

je vodstvo, naj se ob veliki skupščini opravi presveta daritev za-nje, kakor tudi za vse žive člane, ki se kot velika — na tisoče broječa družina — zbirajo okrog svojih zavetnikov, blagovestnikov naših sv. Cirila in Metoda. Vodstvo s tem daje migljaj, da tudi slavna načelnštva vseh podružnic po naši zemlji posnemajo to staro slovensko navado v svesti, da nam z oltarjev rosi božji blagoslov. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Svetilnice in njih priprava.

Sedaj se dobi že težko kje katera hiša, da ne pozna luči iz petrolja. Za-njo pa je potrebno razne priprave, vsaj več, kakor pri prejšnjih treskah ali pa tudi „svetilnicah za olje“. Največ pa prizadene pri tej pripravi cilindri ali steklo. Le to kaj rado počli in v časih jih razpoči zaporedoma več, ne da zna človek, kaj da je krivo tega. V časih je krivo že to, da ni stenj enako prirezan, v časih pa tudi to, da se luč prežene, t. j. prehitro izpusti v plamen. Kdor ima torej take svetilnice, njemu je paziti na oboje, vendar pa še mu pri vsem tem utegne steklo počiti: to se izgori, če je na-njem kaj mokrote, če tudi le od pota v roki, ali pa če je v steklu samem kako zrno ali žlindra.

Ker je sitno v časih in posebno še pri kmetu, ki nima prodajalnice za steklo koj pri roki, prav sitno, če mu razpoči steklo na svetilnici, zato bode vsak hvaležen, ako izve za sredstvo, ki v tem pomaga, vsaj največkrat preubrani steklo, da ne razpoči. To stori se tako: kupi se nekaj stekel vkup in potem se denje vsa v vodo, v lonec, ta pa se postavi po tem na ogenj, da se voda v njem po času razgreje in sicer dotlej, da zavre v njem. Na to se lonec postavi raz ogenj na stran z vsem, kar je v njem. Ko se je voda po polnem shladila, vzamejo se stekla iz nje, ter se osnažijo, da so lepo svetla. Sedaj so tako trda, da jim nobena luč več ne napravi škode.

Tako služi pa bojda to dobro pri steklovji sploh, pri porcelanu in enaki posódi, ki pride na mizo in v dotiko z vročino, z ognjem.

Maža za les.

Da prhni les, ki je na zraku in na solnci, s časom in semtertje prav hitro, vselej pa prehitro, to je znano in ljudje si belijo glavo, kako da se ohrani les še vendar-le kolikor, toliko tudi na dežji in solnci. V novem času se priporoča za to maža, ki se napravi iz naslednjih snovi. Vzame se namreč ter očisti dovolje grafit, kavčuka in šelaka ter se napravi s svinčenim sladkorjem iz njih neka zmes. Le-tej pa še vriblji lanenega olja ali tudi trpentinovca. Taka maža je trpežna in tudi les zdrži vsled nje dolgo vremenske spremenjave.

Sejmovi. Dne 29. novembra v Poličanah. Dne 30. novembra v Svičini. Dne 1. decembra pri sv. Andraži v slov. gor., v Mariboru, v Rogatci, v Strassu, v Veržeji in na Bizejskem. Dne 2. decembra v Radgoni. Dne 3. decembra v Konjicah, v Lučanah, na Planini in na Ptuji in v Imenem. Dne 4. decembra pri sv. Barbari v Halozah, v Šmarji in na Zelenem travniku.

Dopisi.

Od sv. Duha v Halozah. (Nova šola.)

Haloze so sicer ubogi kraj. Odkar so gorice začele posestnike zapuščati, gre eno posestvo za drugim v roke nemških mestjanov, prejšnji posestniki pa postanejo revni viničarji. Ali tudi v ubogih krajih je včasih veselje doma. Mogočen strel se je dne 4. t. m. zvečer daleč po Haloških goricah razlegal in vabil k posebni slavnosti, katera se je imela vršiti dne 5. novembra. Nova šola se je slovesno blagoslavljalala. Kar je slovesnost posebno povzdignilo, to je bil prihod c. kr. okrajnega glavarja g. Friderika Mareka iz Ptuja in c. kr. okr. šolskega nadzornika, g. Janeza Ranner-ja. Ob 10. uri služil je č. g. P. Bonaventura Čiček, slovesno sv. mešo, pri katerej je bila šolska mladina, g. okr. glavar, g. okr. nadzornik, krajni šolski svet, različni gostje in veliko število domačega ljudstva navzočih. Po sv. meši se je vršila procesija od cerkve k novemu šolskemu poslopju, katero so vodili č. g. P. Aleksander Šovič, župnik pri sv. Trojici. Med milim zvonjenjem, strelbo, godbo in petjem pobožnih pesmi pridemo k lepi, za to slovesnost mično okinčani šoli, kjer se je vršilo njeno blagoslovljenje. Po cerkvenih obredih nastopi blagorodni gospod c. kr. okr. glavar na oder in nam z lepimi slovenskimi besedami razloži pomen današnje slovesnosti ter konečno zakliče presvitlemu cesarju krepki „živio“, na kar se je od šolske mladine in navzočih zapela cesarska pesem. Gosp. okrajni šolski nadzornik je potem razložil nalogo šole, govoril na srce starišem, otrokom in učitelju, povdarjaje, da šola ni samo izobraževalna, ampak tudi odgojevalna. Po govoru krajnega šolskega ogleda gosp. Alojzija Ornika, kateri je šolskemu vodji, gosp. Jakobu Fritzu, izročil ključne nove šole, in po primerni zahvali od strani šolskega vodje, bila je slovesnost končana. Šolski dobrotniki pa so priskrbeli za mladino in drugo ljudstvo posebno veselico, pri katerej se je delilo klobas, kruha in vina, tako, da je bilo vse najboljše volje. Gospoda pa se je podala v bližnjo hišo gostoljubne in poštene rodbine Gorjup, kjer je bil pripravljen okusen obed. Vsi so se ločili s priznanjem, da je bilo zopet v Halozah enkrat prav veselo. Srčna zahvala vsem, kateri so k tej slovesnosti po mogočnosti pripomogli, po-

seбно pa rodbini Gorjup za njihov trud, njihovo gostoljubnost in požrtvovalnost!

Iz St. Jurja na juž. žel. (Imeniten tujec.) Virtemberški kralj je hodil sredi oktobra po naši fari. Nad sedanjim Anderburgom je stal pred več sto leti grad tega imena. Vse posvetno pa s časom mine, in od mogočnega grada je zdaj še samo kamen, ki si ga je bližnji kmet vložil pod stopnjice. Če bi se od starega veličastva te graščine kaj našlo, to je prišel kralj iskat. Prazno je vse. Od grada je razpadlo zidovje, ne daleč proč so zasledili kmalo pozneje že gnjilega človeka. V gošči je ležal; bil je po mestno oblečen. Škrtejevi trdijo, da so lani prve dni adventa slišali v jutro na pomoč klicati in tolči. Menda si ni nobeden upal iti blizu. Sodnija je preiskovala brez uspeha. Mrtvec mora biti od drugod, ker ne pogrešajo nobenega domačina. Vse mine, slava, življenje, bogastvo. Nov zgled. Septembra je umrla Kopačka; prej je bila na Slatini imenitna gospa, imela je veliko hišo, ali tukaj je živela prav siromašno, sama kot puščavnica; ali bolj nesrečna, ker ji blazna hči ni mogla nobenega veselja narediti. Prémeni naj Bog pomilovanja vredni materi solzno dolino v veseli raj. Ostalo ji je za drugi svet, kar je storila dobrega. Dobrot je pa storila obilno. Marsikdo se bo in se je za njo posolzil, ker je radodarno potolažila veliko siromakov. Na Marijo, tako je večkrat z raveseljenim licem rekla, je veliko zaupala, drugače bi bila morala obupati, ker se iz svoje samote več let ni približala cerkvi. Tolažnica žalostnih prosi rada za svoje otroke.

Od sv. Jurija ob Taboru. (Zahvala.) Naš krajni šolski svet priredil je dne 16. t. m. tombolo, katere čisti dohodek je bil namenjen šolarske kuhinji za revne učence, ki se ima v kratkem otvoriti. Da je bil vspeh tombole tako nepričakovano ugoden ter vrgel čistega dohodka 78 gld. 43 kr., zahvaliti se imamo pred vsem spoštovanim gostom, ki so se od blizu in daleč v tako obilem številu tombole udeležili ter s tem pokazali, da jim je revna mladina pri srci in da radi sežejo v žep, kadar gre pomagati stradajočim otrokom. Prisrčna hvala pa tudi vsem onim gospodom in gospem, ki so to podjetje z darovi v denarjih in krasnih dobitkih tako velikodušno podpirali; in to so pred vsem: visokorodna gospoda barona Friderik in Gustav Wittenbach, gospod izdelovatelj glasovirov M. Ropas, krajni šolski ogleda J. Apat, zastopnik „Slavije“ L. Apat, posestnik Urban Rajovec, gospa Cecilija Korun, Marija Ameršek in mnogo drugih, ki so s skupnim delovanjem pripomogli da ima šolarska kuhinja danes gotovine 87 fl. Bog plati!

Iz Brezna pri Dravi. (Inštalacija.) Dne 3. oktobra je bil za nas veseli dan, ko

so naš župnik č. g. Jurij Galun k nam prišli, in smo jih z velikim veseljem pri prvem slavlolu čakali in ko pridejo, predstavi se jim ena izmed belo ovenčanih deklic in srčno nagovori, potem pa jim poda šopek cvetlic. Med pokanjem možnarjev in zvonjenjem moléč sv. rožni venec se podamo v cerkev in pred njo je bil drugi slavolok z napisom: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Na rožnivenško nedeljo je bila inštalacija, možnarji so pokali, da je bilo kaj veselo. Č. g. dekan Anton Jazbec so v pridigi omenili dolžnost župnika do faranov, farmani pa, da jih moramo ljubiti, v bogati in spoštovati; potem je bila velika sv. meša, pri kateri sta noyemu župniku č. g. dekan in pa č. g. Jurij Žmavec, župnik na Remšniku, stregla in potem v nedeljo so nam novi župnik ljubeznjivo na sree polagali, da bi radi v cerkvo hodili in božjo besedo poslušali. To smo jim tudi radi obljubili in daj Bog, da vselej tako storimo.

Iz Dobravec pri Mariboru. (Nemška tularija.) Prosim, g. urednik, malo prostorčka, da Vam ves Dobravec popišem. Ko pride človek v to ves, vidi precej od kraja lepe zidane hrame in more biti si misli: tukaj so tudi pošteni slovenski rodoljubi doma, ali celo se ogoljufa. Blizo sredine te vasi, tam stoji soha, ki drži dve blanji in na njih napis na desni: Nah St. Margeten in na levi: Nah St. Johan. Tukaj v tem borovju je torej nemška dežela doma, sem si torej mislil, ali nisem še bil svoje besede izgovoril, stopil je pred nas nek možicelj, ter je na vso moč zatrobil na nemški rog: „holt, holt, obforen, dohir ist mein štrosen, dort ist gemeinde štrosen, obforen!“ Na to moj tovariš podrži konja in jaz moža nagovorim: Prijatelj, ako hočete, da vas ubogamo, povejte nam po slovenski, ker mi smo Slovenci! On še je pa le hrustal: „holt und oforen“. Po tej vesi je namreč toliko potov, da ima vsak kmet skoro svoj pot, ali ko bi vse skupaj spravil, niso vsi za enega dobrega. Kamenje imajo tako debelo na cesti, kakor ima ovi „deičar“ bučo, z njo bi naj Dobravčani kamenje tolkli. Da si pa, dragi bralec, ne boš glave lomil, kdo je ta možicelj, ti raje povem, da je to Franc Auguštín, ter je bržčas tudi komandant te vesi. Na drugi strani stoji tabla z napisom: Nah Nuzdorf. Človek bi rad vedel, od kod so ti vaščani dobili tako učenega pisača, ki zna tako umetno kažipot slikati, na čast cele vesi, in na ogled svetu ali ka-li. Kakor sem zgoraj rekel, so hrami vasi ovčje oblačilo, ali znotraj prebivajo zgrabljivi nemškutarski volkovje; želeti bi bilo torej, da bi tudi ti vaščani, posebno pa Franc Auguštín enkrat zmoto spoznali in svoj nemškutarski rog v borovje zavrgli. Potem pa bodo tudi svoje sosede in sobrate z lepšimi besedami pozdravljali.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V prihodnjem tednu se snide drž. zbor in je prav lahko mogoče, da se izpremeni dotlej kaj pri ministerstvu. Ako se to izgodi, izprememba ne bode na korist konservativne stranke, kajti staročeska stranka se vrne slabša v zbor in z njo izgubi vsa konservativna stranka veliko moči pri vladi. Le-ta pa se nagiba že iz kraja bolj na levo, na stran nemških liberalcev. To bode torej zaslug mladim gori na severu in pa teh doli na jugu; ne znamo, če jim pojó kedaj njih volilci za njo posebno veliko hvale. — Dež. zbori so že iz velike večine skončali svoje delo, niso pa ga še česki v Pragi, spodnje-avstrijski na Dunaji in tirolski v Inomostu. Pravi se, da leti pretrgajo sedaj svoje posvetovanje ter ga zopet prično po novem letu. — Zadnja seja štajarskega dež. zbora je bila v soboto, dne 22. novembra. Tudi letos ni v ničem liberalna nemška večina ustregla željam slov. ljudstva, marveč je bila v vseh rečéh trda mačuha; ni pa po takem čuda, če se pri nas sliši že pogosto vprašanje: Kaj nam je Gradec, kaj dež. zbor štajarski? — Društvo „Südmark“ pojde med berače ter hoče po oštarijah nastaviti „zamorcev“, naj vzprejmó „milodarov za ubogo Nemčijo“. — Koroški dež. šol. svet je ukazal, naj se po ljudskih šolah, v katerih sedé otroci slov. starišev, podučuje poslej nekaj ur tudi v slov. jeziku; doslej tega ni bilo. Nekaj je to že, ali mi ne znamo, kako bode to mogoče, ker so učitelji tudi v teh šolah po gostem trdi Nemci. — Da je tudi dež. odbor v Celovci ves nemški, liberalen, to je umevno pa jako žalostno, kajti v njegovih rokah je dež. premoženje pa tudi vse dež. naprave in ve se, kako je pri liberalcih gospodarjenje, po navadi malo na korist dežele. — Kranjski dež. zbor je sklenil svoje posvetovanje v torek, dne 25. novembra. Rešilo se je vprašanje gledé na potrebo nadsodišča za vse slov. pokrajine, potem gledé na poroštvo dohodkov dolenske železnice in na pozidanje nove dež. bolnice v Ljubljani. — Grof Coronini, dež. glavar v Primorji, je odložil čast starešinstva v Gorici in pravi se, da izgubi z njim mestno starešinstvo moža velike veljave. Tudi slov. ljudstva ne sovraži, kakor storé to le preradi laški „signori“. — Da je vino v Trstu tako drago in ga vsled tega le malo, krivo je mesto, ker jemlje daca od krčmarja četrtino denarja, po katerem toči vino. — Novi c. kr. namestnik v Dalmaciji fml. pl. David je prišel te dni v Zader ter so ga ondi slovesno vzprejeli; od njega upajo Lahi, da jim pomaga zopet na vrh. To ni nemogoče, ker ne poznajo Srbi in Hrvati sloge. — V Zagrebu so obsodili urednika lista „Agr. Ztg.“ na mesec dni ječe in 800 gld. plačila; mož je

pisal v svojem listu razžaljiyo o Ivanu Orthu, poprej nadvojvoda Ivan Salvator. Dvomi pa se, če to obsodbo potrdi višja sodnija, ker Ivan Orth, po lastni želji, ne vživa več pravic uda ces. rodbine, obsodba pa se opira še prav na te pravice. — V ogerskem drž. zboru so imeli te dni burne seje zavoljo ruke uredbe ministra za uk in bogočastje. Večina poslancev je na strani ministra, ne pa zato, vsaj po naših mislih, že tudi pravica.

Vunanje države. Naj vlada po kat. svetu v vseh rečéh kršč. sloga, priporočajo sv. oče Leon XIII., izlasti pa v sedanjem času, ko si združuje sovražnik sv. cerkve vse sile zoper njo in nje verne otroke. — Kakor smo se nadjali, take so bile zadnje nedeljo tudi v resnici drž. volitve po Italiji in Crispi je dobil toliko večino za-se, da se je je težko kedaj nadjal. Kdor ima oblast v rokah, njemu je pač volitev lahka, prav lahka. — V Parizu so nihilisti umorili ruskega generala in zato je segla francoska vlada z vso resnobo po njih. Veliko število sumljivih ljudi, posebno iz Rusije, pognali so čez mejo, več nevarniših pa so zaprli. — Kardinal Lavigerie se trudi za to, da se osnuje na Francoskem kat. stranka pa ob enem podpira sedanjo republiko. To bode pač težko delo. — Belgijska vlada ne mara predloga, da se vpelje splošnja volilna pravica. — Kralj Nizozemski, Viljelm III. je umrl in vlada prejde na njegovo hčerko, še le 10 let staro. Njena mati, kraljica Viljelmina vodi, dokler ne doseže mlada kraljica let, posle vlade. — Anglija se je poravnala s portugalsko vlado, s katero ste se bili sprli zavoljo mej v Afriki. — V torek se odpre slovesno nemški drž. zbor. Med drugim mu bode privoliti večje posojilo za to, da se pri armadi oskrbi orožja in pa smodnika brez dima. — Da smejo tudi iz Italije prodati synje v nemška mesta, to je menda prvi sad shoda prvih dveh ministrov teh držav v Milanu. — Rusija širi se še vedno doli v Azijo in odpéra pot svojim trgovcem sedaj že s prav velicim vspehom. — Srbska kraljica ne predloži več listin o ločitvi zakona skupščini, to pa za tega voljo, ker čuti, da bi to bilo zastonj, brez vspeha, ki ga želi ona. — Turska vlada gleda z nejevoljo na nekatere može, ki se klatijo po Macedoniji Bog zna, zakaj pa jim ona ne more do kože, ker so doma iz Rusije. — V Kahiri, velikem mestu v Afriki, imajo te dni visoke goste, dva ruska princa in pa grškega kraljeviča. — V Sansibaru so ujeli in obesili dva nemška lopova, ki sta bila v ustaji ubila moža „afrikanske družbe“. — V Jersey-City, v severni Ameriki, se je podrlo novo poslopje na čvetero nastropij in je pokopalo več delalcev pod seboj. Vidi se, da tudi v Ameriki ne delajo zvesto, ali pa so ljudje preveč drzni ter se podajo v nevarnosti, ko jih

jim ni treba. — Za voljo mlade republike v Buenos Ayres v južni Ameriki je bil v Londonu velik strah, da nastane denarni polom pri večih bankah v mestu. Doslej je padla le ena banka pa blizo največja v državi.

Za poduk in kratek čas.

O „zlodjevi pušči“.

(Pravljica iz Slov. Goric.)

(Konec.)

Kljubu temu so pastirji videli, kako so hudobci skakali po strehi in se podili, plezali po zidu itd. Neko noč zašel je bil mlad človek v enem gozdu, pri „zlodjevi pušči“, kakor jo je narod začel od onega časa nazivati, ter je prišel do ognjišča, pri katerem je sedelo 11 kakor pastirji pripavljenih fantov, ki so si ravnokar pekli „gibanice“; prosi jih, da mu pokažejo cesto proti sv. Benediktu, ali ti so mu pokazali ravno na nasprotno stran, in to mu ni se zdelo po pravici. Med tem opazi na glavah omenjenih ljudi majhne rožičke, in teh se je tako prestrašil, da je v imenu božjem pobegnil; a ona najstarija kriči za njim: „Fant, vzami gibanice, ali jih nočeš?“ On pa ni slišal, ampak lomasti vedno naprej po gozdu ne vedoč, kam bo prišel. V tem pride celo vspehan doli na cesto, ki pelje od lepe „vile“ našega Čolnika in mimo podobe Zveličarja. Pri sv. Križu se malo vsede ter jame pobožno moliti; sedaj se izpozna, kje da je in srečno pride potem do sv. Benedikta.

Počasoma se je hiša sama od sebe podrla, ter časa zob tudi njej ni prizanesel; ker notri ni hotel nikdo bivati radi strahov, ki so ga duhovi delali. Le prebogosto so pastirji začeli se poditi po enem kraju, kjer je hiša stala, marsikatero živali, kakor pse, mačke itd. Čez dolgo časa potem so pa ugledali tamkaj cveteti „zaklad“, a ko so blizo prišli, ni bilo ničesar. Neko noč si je pa zaželel zopet mlad fant v ono „zlodjevo puščo“, ali on je bil zelo pobožen. Opazi brž ono svetlobo, takoj pohiti tje, kaj in vidi velik razgrnjen prt, na katerem je bilo vse polno zaklada; zraven stoji razkuštrana stara baba, ki z železnimi grabljami premetava zlati denar. Reče mu: „Zagrabi si neko malenkost!“ On takoj zagrabi dve pesti. V tem ga baba kresne z grabljami po roki, rekoč: „Nebeski človek ne zasluži peklenškega zaklada, ki se je s krivičnimi rokami spravil!“ Sedaj vse zgine. Ves plašen pride mladenič iz gozda.

Od onega časa pa je doslej zopet v tamkajšnji okolici zopet vse mirno. To je začetek in konec „zlodjeve pušče“; o njej še vedó zdaj praviti le stari dedki in babice.

Alojzij Vakaj.

Smešnica 48. Kruljca je ubilo v gošči drevo in soseda bi to njegovi ženi rada poročila, pa kolikor mogoče, na rahlo. „Botra“, nagovori jo, ko jo najde, da se opravlja, „botra, za kaj pa se napravljaš, za nevesto ali udovo?“ „Pojdi“, odvrne ji ta, „pojdi s tvojo šalo! Jaz za nevesto ali za udovo pri živem moži!“ „No“, sili va njo soseda, „botra, pa mi stavi kaj, da to nisi!“

Razne stvari.

(Ces. darilo.) Nj. veličanstvo svitli cesar je daroval občini v Gorici unkraj Radgone 200 gold. za zvon in orglje v njih kapeli iz lastnega premoženja.

(Mil. knezoškof) podali so se v ponedeljek popoldne na Dunaj in pridejo, kakor slišimo, jutri, v petek zopet domov.

(Vseučilišče.) Akademično društvo „Slovenija“ na Dunaji priredi v spomin 90letnice rojstva dr. Fr. Prešerna dne, 3. decembra veliko slavnost, pri katerih sodelujeta „slovensko pevsko društvo“ in pa hry. akad. društvo „Zvonimir“.

(S v. misijon.) Od dne 27. novembra do dne 6. decembra imajo oo. misijonarji iz Celja sv. misijon pri sv. Barbari nad Vurberkom.

(Olepšanje.) Kakor se nam poroča iz Celja, preosnuje se te dni ondi „društvo za olupševanje mesta“ in so že poslali nova pravila c. kr. namestniji v Gradci, da jim jih potrdi. Se ve, da želimo društvu vse dobro, pa posebej še to, naj brž ko brž izžene ali če je komur kje to ljubše, izkadi „duha pragermanizma“ iz mesta. Ta pači doslej hudó mesto, še bolj, kakor meglja iz Voglanje.

(„Prvi petek“) vsacega meseca božjemu sreč Jezusovemu posvečen, je knjižica, ki je ravno izšla v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovci in katero smo že zadnjič omenili. Izdana z dovoljenjem in priporočilom najvelč. kn. šk. lav. škofijstva, obsega (16° str. 58) pouk o češčenju in o bratovščini presv. božjega srca, navod k obhajanju prvega petka ter primerne molitve in pesmi. Dobiva se v bukvarni Theod. Kaltenbrunner v Mariboru po 15 kr. izvod; za 100 izvodov znižana je cena na 12 gld., in za 50 na 6 gld. 50 kr. Izdala in založila je knjižico bratovščina presv. Marijnega rožnega venca v Makolah, dobiva se torej po naznanjeni ceni tudi pri tamošnjem čast. župnijstvu (Maxau bei Pöltschach.)

(Smrt.) V nedeljo, dne 23. novembra je umrl v Gradci preč. g. dr. Guido Schenzel, inf. opat itd. iz reda sv. Benedikta v Admontu na Gorenjem Štajarji. Bil je ranjci učenjak, posebno v zvezdoslovji in od dne 7. aprila leta 1886 izvoljen in dne 10. februarja 1890 posvečen v opata.

(Iz Celovca.) Včeraj je bilo zborovanje slov. polit. društva v Celovci, udeležilo se ga je veliko udov in gostov iz Kranjske, Štajarske itd. Tajnik Pirc iz Ljubljane je govoril o gospodarskem napredovanju. Slava vrlim koroškim Slovencem!

(C. kr. pošta.) Pri c. kr. pošti v Mariboru je dobil g. Franc Matijašič, c. kr. poštni upravitelj, mesto c. kr. poštnega kontrolorja in isto tako pri c. kr. pošti v Gradci gg. upravitelja Franc Dolenc in Ferd. Panazzi.

(Dež. gimnazija.) Na Ptuji imamo nižjo gimnazijo na dež, stroške in slavni dež. odbor v Gradci je nastavlil ondi moža za ravnatelja, ki ne zna besede slovenski, vrhu tega pa še g. J. Tschanel „poje naprej“ pri vseh društvih, ki so „čez in čez“ nemška.

(Slovstvo.) V tiskarni sv. Cirila v Mariboru je izšla drobna knjižica: „Božič pridnim otrokom“. Podeljuje jo mladini A. Vakaj in jo mi priporočamo slov. starišem kot darilo za njih otroke. Stane zvezček 15 kr. s pošto vred.

(Nova pošta.) Pri sv. Bolfanku na Kogu so odprli pošto in ob enem tudi nabiralnico c. kr. poštno hranilnice. Zvezo ima s pošto v Središči.

(Umrli) je dne 17. novembra č. g. P. Fel. Strancel, oskrbnik in kapitulat iz reda sv. Benedikta v Admontu. Doživel je svoje 71. leto in je bil častni tržan v Ljutomeru.

(Oskrbovalna vzprejetišča.) V okraju Mariborskem imamo oskrbovalna vsprejetišča v Mariboru, pri sv. Lovrenci na kor. žel., pri gornji sv. Kunigundi, v Jarenini in v Slivnici. V tem letu se je izdalo za nje že 1481 gld. in 33 kr. Največ se izda za-nje v Mariboru in ima po takem to mestu največ dobička iz oskrbovalnih vzprejetišč.

(Samomor.) V četrtek, dne 20. novembra se je 21letna žena, Fr. Uricman v Šentjanžu pri Sp. Drauburgu, mišnice najedla ter je še taisti den umrla. Bila je še le 9 tednov oženjena, zato se ugiblje, kaj da jo je napeljalo do nesrečne smrti. Mož a so zaprli, ker ni poklical zdravnika.

(Z dreva) je padel dne 10. novembra Ignacij Križaj, posestnik na Paki in je vsled tega že tudi dne 12. novembra umrl.

(Hranilno in posojilno društvo v Ptuji) imelo je oktobra meseca t. l. dohodkov 47.963 fl. 65 kr.; izdatkov 40.724 fl. 95 kr. in gotovine koncem meseca 7243 fl. 70 kr.; promet znašal je 88.693 fl. 60 kr.: Med dohodki: Vrtna posojila 11.695 fl.; nove vloge 16.739 fl. 76 kr.; prejete obresti dolžnikov 2154 fl. 40 kr.; vplačani opr. deleži 491 fl., vstopnina 60 fl.; prejeto iz naloženega denarja pri drugih zavodih 13.500 fl. itd. Med izdatki: Dana posojila 89 prošnjikom 21.235 fl., izplačane vloge 18.864 fl.

12 kr.; obresti vlagateljem 278 fl. 18 kr. itd. — Novih udov pristopilo v teku mesca okt. 30.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Iv. Košar, župnik pri sv. Florijanu v Doliči, je dobil župnijo sv. Jakoba v Galiciji, č. g. Val. Tamše, župnik na Koblji, župnijo M. Device na Prihovi in č. g. Gregorij Presčnik, kaplan v Braslovčah, župnijo sv. Urha v Podgorji. Č. g. Jurij Bezenšek, župnik v Čadramu, oskrbuje pa župnijo na Koblji in č. g. Fr. Pečnik, provisor na Prihovi, pride za kaplana v Braslovče. Kaplanija na Prihovi ostane začasno prazna.

Loterijne številke:

Gradec 22. novembra 1890	81, 30, 18, 32, 58
Dunaj	54, 27, 88, 14, 61

Nov harmonij

s 5 oktavi, krasno delo in prijeten glas, se odda zavolj pomanjkanja prostora. Natančneje se izvé pri upravnštvu tega lista. 3-3

Lepa jabolčna drevesa

4—5 let stara najboljših vrst, priporoča več tisoč po nizki ceni **Jože Janežič na Bizeljskem pri Brežicah.** 10-25

Starih in novih vinskih drož

kakor tudi

снаžnih tropin

kupi vsako mero

6

R. Wieser, žganjarija v Hočah.

pripravljena od lekarja **PICCOLI**-ja v Ljubljani, je uplino zdravilo, ki krepeča želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih. v rastlinstvo spadajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urejajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v škatljah po 12 stekleničic za gld. 1.36; po 24 za gld. 2.60; po 36 za gld. 3.84; po 44 za gld. 4.26; po 55 za gld. 5.26; po 110 za gld. 10.30; po 550 za 50 gld.

V steklenicah po **15 kr.** prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. 7-15

Depôts v Mariboru: lekarna Bancalari in König; v Ptuji: Behrbalk; v Celji: Kupferschmid; v Gradci: Eichler, Nedwed, Trnkoczy in Franzé.

Tokarski učenec

se sprejme pod lahkimi pogoji pri
Avgustu Blaschitz,
 tokarskem mojstru 1-3
 v Mariboru, glavni trg št. 6.

Mašnika,

ki je v stalnem ali začasnem pokoji, želijo do-
 biti k podružni cerkvi sv. Petra v Bočni. Več
 se pozvé pri ondotnem županu ali pri č. gosp.
 dekanu v Gornjemgradu. 2-3

Na prodaj

imam najlepših in najboljših poletnih, jesenskih
 in zimskih buternih **hrušek**, izbranih naj-
 boljše baže. Od 5—6 let starih, 2 metra visokih.
 Cena je komadu 45 kr.

Mihael Vizjak,
 posestnik v Storah.

3-3

Dr. Rosa-jev zdravilni balzam

je več, kakor 30 let znano, prebavljanje,
 tek in odhod vetrov pospešujoče brez bo-
 lečin delujoče

domače zdravilo

Velika steklenica 1 gld.,
 mala 50 kr., po pošti
 20 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo natisnjeno za-
 konito zavarovano varstveno znamko.

Zaloga blizo v vseh lekarnah Avstrijsko-Ogerskega.

Tukaj se tudi dobi

Praško domače mazilo

pospešuje očiščenje in zacelenje ran na
 izvrsten način ter potolaži bolečine.

V škatljah à 35 kr.
 in 25 kr.
 po pošti 6 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo pritis-
 njeno zakonito zavarovano
 varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. Fragner v Pragi

št. 203-204, Kleinseite, lekarna pri „črnemu orlu“.

Zdravila razpošiljajo se vsaki dan.

22-26

Velika žganjarija R. Wieser-ja v Hočah (Kötsch)

prideluje in razpošilja najboljšo in naj-
 cenejšo žganico. 22

Zaloga mizarskega in opvarskega pohištva Konrada Wölflinga

Gospoke ulice št. 28 **Maribor** Gospoke ulice št. 28

priporoča bogato asortirano zalogo
 žleбенega in narezanega pohištva za spalnice,
 postrežnih miz, miz za salone, pisarnih in na-
 pravnihi miz,

kakor tudi raznih

tapetovanih garnitur za salone, divanov, balzakov,
 otoman, sof, kanapejev, naslanjačev, posteljnihi
 vložkov in žimnic.

Tudi vsakovrstnih ptujedeželskih in domačih

zrcal in podob

vsake sorte s čednim okvirjem, pozlačenim
 in črnim, kurnis in roset

po najnižji ceni.

Na zahtevanje razpošiljajo se ilustrovani ceniki
 brezplačno in franko. 6-12

Potrebno za hišo in pisarno.

V
 tiskarni sv. Cirila
 v Mariboru
 je ravnokar izšel in se dobi

Slovenski koledar
 1891.

za steno.
 Cena 20 kr., po
 pošti 5 kr.
 več.

Tiskan v treh barvah.